

Miodrag Isakov

REORGANIZACIJA

Uobičajenim terminom »reorganizacija« izražava se, najčešće, tendencija ka aktuelnijim i adekvatnijim oblicima organizovanja, promena koja podrazumeva i u sebi nosi kritički odnos prema predašnjem stanju i veru u uspešniji period nakon toga. To je osnovni razlog zbog kojeg ovaj tekst nosi takav naslov iako bi, može biti, neki drugi termin, kao transformacija, na primer, bio prigodniji. Tek, radi se o dubokim promenama društvenog i političkog organizovanja omladine i studenata, organizaciono i ne samo tako, zasebne strukture mladih u periodu na koji se odnosi sva kritika sadržana u nužnosti reorganizacije. Nakon dugih priprema, krajem novembra ove godine treba da se održi Kongres omladine, ovoga puta Saveza socijalističke omladine Jugoslavije,

deveti po redu, koji treba i formalno da ozvaniči promene o kojima je reč. Cilj promena je da osposobe omladinsku organizaciju da se u skladu sa ustavnim promenama, posebno promenama u političkom sistemu, adekvatnije i efikasnije usmeri u aktuelnoj borbi za dalji razvoj socijalističkog samoupravljanja. Da li će to i biti tako, pre svega će pokazati konkretno ponašanje u akciji, a organizaciono ustrojstvo, ne treba se zavaravati, samo je preduslov za željene odnose i rezultate.

Potreba organizacionih promena proizlazi iz težnje da se karakter i funkcija omladinskih organizacija saobrase sa izvršenim promenama i pravcima daljeg razvoja samoupravnih društveno-ekonomskih i političkih odnosa i savremenim potrebama same omladine. »Omladinske organizacije treba što vernije da izražavaju i u socijalističkom pravcu usmeravaju raznovrsne interese, težnje i stvaralaštva omladine, da je što bolje osposobljavaju za aktivno i neposredno angažovanje u društvenom životu, u samoupravnom i političkom odlučivanju i preduzimanju svog dela odgovornosti za rešavanje problema društvenog razvoja.«¹⁾ Pri tome, neophodno je osloboditi se svih elemenata koji su u proteklom periodu opterećivali organizacije omladine i studenata i odvlačili ih na kurs opštepitičkih predstavnika omladine i po srednika između omladine i samoupravljanja, omladine i organa vlasti ili, pak, transmisije Saveza komunista.

Reformisanje Saveza omladine i Saveza studenata, kao i drugih društvenih organizacija koje okupljaju omladinu, ima dva osnovna cilja: a) jasnije definisan socijalistički karakter organizacije sa naglašenim klasnim interesima i b) povezivanje, zbližavanje i idejno-političko jedinstvo svih delova omladine — radničke, studentske, srednjoškolske i seoske.

Reorganizacija predstavlja napor da se prevaziđu elementi klasičnog političkog organizovanja i da se obezbedi povezivanje interesnog okupljanja i društveno-političkog angažovanja omladine. Takva orijentacija daje izrazito na značaju različitim društvenim i kulturnim aktivnostima omladine koje su, u dosadašnjoj konstalaciji snaga, po pravilu bile potcenjivane kao aktivnosti nedostojne jedne »ozbiljne« društveno-političke organizacije. Nije potrebno posebno naglašavati koliko nam je štete naneo takav odnos. Dovoljno je samo navesti različite pojave koje karakterišu prethodni period, počev od liberalizma i lažnog avangardizma do prodora religioznih uticaja na omladinu. Sve je to upravo posledica neadekvatnog i nedovoljnog angažovanja Saveza omladine i Saveza studenata na tom planu, jer, kao što to obično biva, odsustvo organizovane idejno-političke akcije progresivnih socijalističkih snaga, na bilo kom planu, u konkretnom slučaju u kulturi i kulturno-zabavnom životu omladine, ima za posledicu različite društveno štetne uticaje na mladu generaciju, koji se, po pravilu, i pre svega, koriste našim slabostima. Za to vreme Savez omladine i Savez studenata zadovoljavali su se epizodnom ulogom koju im je situacija nametala, i koja se svodila na povremene napore da se saniraju posledice u određenim ekscenim situacijama. Pri tome su sasvim retko bili u situaciji, i akciono-politički sposobni, da kreiraju politiku i bitnije utiču na otklanjanje uzroka koji su dovodili do tih, u osnovi duboko antiklasnih i antisocijalističkih pojava, i bitnije menjaju odnos snaga u korist revolucije i stvarnih idejnih i etičkih vrednosti sadržaja kulturnog života mladih.

Novi sistem organizovanja treba da omogući svestrano ispoljavanje i usmeravanje u socijalističkom pravcu njenih najraznovrsnijih interesa — ekonomskih, socijalnih, političkih i kulturnih. Pri tome treba imati na umu da svi oblici organizovanja imaju veliki značaj i funkciju u povezivanju interesa omladine sa širim interesima društva, za njeno socijalističko vaspitanje i uključivanje u društveni život.

Ova načelna opredeljenja određuju i položaj, ulogu i zadatke specijalizovanih društvenih organizacija i oblika okupljanja i angažovanja omladine u kojima ona treba da na specifičan način ostvaruje i razvija svoje progresivne društvene interese, a koje poznajemo, više po nazivima i bogatoj tradiciji, nego po njihovom stvarnom prisustvu u savremenim uslovima borbe za socijalističku usmerenost omladine. To su različite društvene organizacije; kulturne, tehničke, sportske, ferijalne pa i humanitarne, koje okupljaju omladinu i koje u novoj organizacionoj shemi treba da postanu kolektivni članovi nove organizacije Saveza socijalističke omladine. Kategorija kolektivnog članstva proizlazi iz jedinstvenog stava da svi organizovani oblici društvene aktivnosti omladine treba da postanu sastavni delovi jedinstvenog socijalističkog fronta mlade generacije, mnogo više nego do sada u funkciji vaspitnog i idejnog usmeravanja omladine. Podrazumeva se potreba da sve društvene organizacije omladine imaju samostalnost u ostvarivanju svojih funkcija. Bitno je, međutim, da se njihovo delovanje oseti već u okviru osnovnih organizacija, i da se, počev od osnovne organizacije udruženog rada, mesne zajednice, škole, fakulteta do opštine, pokrajine i federacije, ostvari povezanost i prožimanje u akciji svih organizovanih oblika društvene aktivnosti omladine na onim pitanjima koja su od interesa za čitavu omladinu i koja imaju značaj za njeno socijalističko vaspitanje, stvaralaštvo i šire uključivanje u društveni život.

Naravno, borba omladine za socijalistički preobražaj svoje organizacije, društvenih aktivnosti i kulture, može se zasnivati samo na jedinstvenom programu i akciji organizovanih socijalističkih snaga na čelu sa SK. Stoga je prirodna obaveza koja sto-

ji pred komunistima boriti se da se koncepcija i delatnost svih organizacija i institucija koje okupljaju omladinu zasnovaju na Programu i političkom kursu SKJ i odlučno suprotstavljaju svim tendencijama i pojavama, da se organizaciona i akciona samostalnost omladinskih organizacija i kulturnih institucija pretvara u njihovo idejno-političko odvajanje od SK u programskom, političkom i akcionom smislu. Sa druge strane, i sam SK mora razvijati takve načine i metode delovanja koji će omogućavati i obezbeđivati da inicijative omladinskih organizacija i institucija nalaze najkraći put za razmatranje, njihovo proveravanje i pretvaranje u akciju komunističkih i drugih organizovanih socijalističkih snaga društva. U tom cilju reorganizacija predviđa stvaranje stalnih aktivna komunističkih u svim oblicima aktivnosti i organizovanja, života i rada omladine, pa i u društvenim organizacijama, udruženjima i društvima, koje okupljaju omladinu, kao i kulturnim institucijama i časopisima, rečju, svuda tamo gde nema osnovnih organizacija SK. Ovi aktivni treba svojim radom da doprinosе što većem i odgovornijem učešću omladine na ostvarivanju programskih ciljeva i politike SK i angažovanijem odnosu svih organizacija i institucija koje se bave problemima od značaja za omladinu.

Sva ključna rešenja o kojima je reč, posebno deo o delovanju i odgovornosti komunističkih, proizlaze iz Rezolucije III Konferencije SKJ, koja daje značajne odgovore i zaokružuje celinu pogleda SKJ na omladinu, njen položaj, mesto i ulogu u samoupravnom socijalističkom društvu i njegovom razvoju. Međutim, ne treba zanemarivati ni značaj ustavnih promena, odnosno uslovljenost organizacionih formi i akcionog opredeljenja omladine za ukupnim društveno-ekonomskim i samoupravnim odnosima, u okviru kojih mlada generacija jedino i može tražiti perspektivu svog društveno-ekonomskog položaja. U oblasti kulture to znači usmeravanje akcije mladih kroz samoupravne interesne zajednice, koje svojim funkcionisanjem treba da omoguće koreniti preobražaj ove delatnosti na principima neposredne razmene rada, polazeći, pre svega, od potrebe da se doslednije realizuje načelo samoupravljanja po kome stvaraoci dohotka imaju pravo odlučivanja o njegovoj raspodeli u OOUR-u, ali i šire. Uporedo treba razvijati i svest o tome da se jedino tako može ostvariti klasni sadržaj kulture, a istovremeno adekvatniji i, da tako kažem, ravnopravan položaj kulturnih radnika sa radnicima u proizvodnji, da srazmerno radu i rezultatima rada ostvaruju svoja samoupravna prava.

S obzirom da se u rešavanju ovih pitanja nalazimo u početnoj fazi, iskustva su vrlo mala, a smišljeni otpori tehnobirokratskih snaga, sračunati na to da se zadrže stari odnosi i otuđenost odlučivanja i sredstava od stvaraoca vrednosti i dohotka, stalno prisutni. Sve to samo potvrđuje da je neophodno odmah pristupiti akciji i na novim osnovama.

Nije samo organizaciona forma ono što treba menjati, iako čak ni te promene ne opravdavaju iščekivanje konačnog usvajanja statutarnih i drugih dokumenata. U periodu do kongresa reorganizacija treba, pre svega, da bude okrenuta svesti i ponašanju mladih ljudi u akciji, jer reorganizacija podrazumeva drugačiji odnos prema zadacima koji stoje pred omladinom, njenom organizacijom i društvom u celini. Takav odnos treba već sada izgrađivati na osnovama dosadašnjih opredeljenja koja nisu sporna i u okviru kojih do kongresa, ne može biti većih odstupanja od onog što je već poznato i potvrđeno.

Masovne društvene i kulturne organizacije i institucije, društva i drugi oblici interesnog okupljanja mladih ljudi, moraju u narednom periodu imati značajniju ulogu u društvenom aktiviranju i socijalističkom vaspitanju omladine, u razvijanju bratstva, jedinstva i zajedništva, negovanju i razvijanju tekovina revolucije i NOB-a i osećanja pripadnosti samoupravnoj socijalističkoj zajednici. Koncepcija i programska usmerenost angažovanja omladine u oblasti kulture, treba da proizlaze iz nabrojanih zadataka, a unutrašnji odnosi moraju biti zasnovani na samoupravnim odnosima izraženim u novom Ustavu.

Iz načelnih opredeljenja, dakle, nedvosmisleno proizlaze konkretni zadaci za sve aktere kulturnog života omladine i nema razloga da se njihovom neposrednom utvrđivanju, daljem kreativnom razrađivanju i realizaciji ne pristupi odmah, ne čekajući na usvajanje dokumenata koji formalno treba da označe novu eru u društveno-političkom organizovanju i angažovanju omladine.

TRI PESNIKA

Ivan Čapovski

PESMA O STAROM KOMITI

Mlad bejaše moj deda
kada zažele da izmeri svoju zemlju:
išao je uzduž, sve do mora, petnaest dana.
Popeo se na brdo,
obazreo i rekao:
malo je dana.
Išao je zatim širinom
sve dok je čuo pesmu materinsku
osam dana.
Popeo se na planinu,
obazreo i rekao:
malo sam išao.
I otišao je u goru.
Uzeo je manliherku i redenike
i pošao da traži meru svojoj zemlji.
Puške su se u rukama smenjivale,
redenici kidali na grudima,
nigde sinora da postavi.
Kad pade sa zardalim oružjem i srcem,
reče: da sam imao još jedan sunčan dan
našao bih meru Makedoniji.

Mile Manevski

TUGA MOSTA

Izgradi me ako umeš
Dvojica me podigoše
jedan me izlomi

Vrzmaju se po meni
od vene do vene
lagani i krupni koraci
i niko da mi boljku sazna
sem mene srušenog do pojasa

Kad se od tvoga čekanja umorih
zavoleh

Sporo. Najsporiје mi protičeš reko
i to me boli
više od lepих nogu
posmatranih odozdo.

Razdaljina sam
hteo bih vodoravno
i ne bih likovao
poput otkinute ribe
jednom bejah i sam ulovljen do pojasa.

Eftim Manev

ŽENA

Najpre dunu vetar
donese miris žene.
Zatim videsmo nju
kako silazi niz oblake
kao deva stenovitom planinom.

Preveo sa makedonskog
Risto Vasilevski

(1) Rezolucija III konferencije SKJ.